

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Інститут математики, економіки і механіки

Кафедра диференціальної і спеціальної психології

Дипломна робота

бакалавра

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему: **«ПСИХОЛОГІЧНІ ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ СЕЛФІ»**
«PSYCHOLOGICAL CAUSES AND CONSEQUENCES OF THE SELFIE»

Виконала: студентка 4 курсу денної форми навчання

Напряму підготовки 6.030102- «Психологія»

Трофимова Надія Олегівна

Керівник кандидат психологічних наук, доцент кафедри
диференціальної і спеціальної психології,

Кононенко Оксана Іванівна

Рецензент: кандидат психологічних наук, доцент кафедри
диференціальної і спеціальної психології Крюкова М.А.

Рекомендовано до захисту:

Протокол засідання кафедри

№ 10 від 12 . 06 . 20 17 р.

Захищено на засіданні ЕК № 8

протокол № 34 від 24 . 06 . 20 17 р.

Оцінка відм. / A / 95

(за національною шкалою, шкалою

ECTS, бали)

Завідувач кафедри

Н.В. Родіна Родіна Н.В.

Голова ДЕК

Н.В. Родіна Родіна Н.В.

ш/к 593 750

Одеса-2017

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМА СЕЛФІ В СУЧАСНІЙ ПСИХОЛОГІЇ.....	5
1.1. Історія появи селфі	5
1.2. Проблеми селфі в сучасному суспільстві	7
1.3. Візуальна самопрезентація особистості в мережі Інтернет	13
1.4. Психологічні причини та наслідки селфі	18
Висновок до першого розділу.....	25
РОЗДІЛ 2. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ПРИЧИН ТА НАСЛІДКІВ СЕЛФІ.....	27
2.1. Організація проведення емпіричного дослідження	27
2.2. Методи емпіричного дослідження.....	28
2.3. Аналіз результатів анкетування.....	32
2.4. Порівняльний аналіз результатів емпіричного дослідження.....	36
2.5. Результати дослідження взаємозв'язку між параметрами методик.....	40
Висновок до другого розділу.....	43
ВИСНОВКИ.....	46
СПСОК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ.....	49
ДОДАТКИ.....	53

ВСТУП

Актуальність дослідження. Завдяки зростанню технічного прогресу, який дозволив повсюдно використовувати телефони з хорошими фотокамерами і з можливістю швидкого виходу в Інтернет, сучасним явищем суспільства стало «селфі». Сьогодні все більше популяризується явище "селфі", нерозривно пов'язане з розвитком високих технологій в області інтернет-простору і вдосконаленням камер для зйомки, головним чином, в складі гаджетів. Слово "selfie" було визнано найпопулярнішим і включено до Оксфордського словника англійської мови. "Селфі" - це вироблені суб'єктом фотознімок самого себе одного або спільно з певною особою (або твариною) або групою осіб за допомогою фотокамери, на відстані витягнутої руки (або через дзеркало), як правило, в момент емоційно значущої події або ситуації, і представлені на огляд в умовах інтернет- простору з метою самопрезентації та самопізнання, за допомогою отримання соціальної думки (оцінки) про себе. Згідно з публікаціями і ЗМІ, феномен "селфі" на сьогоднішній день становить інтерес для фахівців в області статистики, маркетингу, філософії, психології. Існує цілий потік інтернет публікацій пов'язаних з селфі - знімки, жарти, фільми. Всі вони формують культурний пласт, новий тип мислення. І навіть новий тип фобії - селфіфобія (страх зробити поганий автопортрет). Однак наукових публікацій на цю тематику вкрай мало і зачіпають лише деякі аспекти селфі, а не створюють цілісний образ даної характеристики.

Значний внесок у розвиток проблеми селфі внесли Р. Р. Науширванова, С. В. Погонцева, Р. В. Могилевська, А. Є. Грінькова.

Водночас проблема селфі не заслугоно залишається за межами наукових досліджень, і вимагає більш глибокого дослідження.

Таким чином, недостатня наукова вивченість проблеми обумовили вибір теми дослідження «Психологічні причини та наслідки селфі».

Мета дослідження: дослідження психологічних причин та наслідків селфі.

Завдання дослідження:

1. Здійснити теоретичний аналіз літератури з проблеми селфі в сучасному суспільстві.
2. Розглянути особливості візуальної самопрезентації особистості.
3. Виявити психологічні причини та наслідки селфі.
4. Емпірично визначити психологічні причини та наслідки селфі.

Об'єкт дослідження: візуальна самопрезентація особистості.

Предмет дослідження: психологічні причини і наслідки селфі.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань використано комплекс взаємодоповняльних методів дослідження:

теоретичні методи: аналіз, узагальнення – для узагальнення теоретико-методологічних підходів та визначення концептуальних засад дослідження психогічних проблем та наслідків селфі;

метод психолого-діагностичного дослідження: анкетування – для збору соціально-психологічного анамнезу досліджуваних; тестування з використанням діагностичних методик – методика діагностики міжособистісних відносин Т. Лірі; методика дослідження самооцінки С.А. Будассі; опитувальник кіберкомунікативної залежності К. Янг.

методи математичної обробки – первинний статистичний аналіз, t-критерій Стюдента, з використанням комп'ютерної програми Microsoft Office Excel 2010 року.

База дослідження: емпіричне дослідження проводилося на базі ОНУ імені І.І. Мечникова, Одеського національного медичного університету. В дослідженні взяли участь 40 студентів, віком від 19 до 25 років.

Структура роботи: дипломна робота складається зі вступу, двох розділів, висновку, списку використаних джерел, що містить 41 джерело. Основний зміст роботи викладено на 46 сторінок. Додатки.

ВИСНОВКИ

Теоретичний аналіз літератури, показав що: селфі - це фотографія самого себе, зроблена за допомогою цифрової камери в основному для поширення в соціальних мережах». Термін став відомим в кінці 2000-х - початку 2010-х років завдяки розвитку вбудованих функцій фотоапарата мобільних пристроїв. Селфі хронологічно з'являються в епоху мас-медіа, але розкривають свій потенціал тільки після її закінчення, з приходом нових цифрових медіа. Знімати себе на камеру і розміщувати фото в Інтернеті стало неймовірно популярно, модно і легко. Неодмінним атрибутом даного захоплення є простота пошуку та перегляду даної фотопродукції, його виборчого копіювання та рейтингової квантифікаційної онлайн-оцінки відвідувачами відповідних сайтів Інтернету.

У сучасному інформаційному суспільстві Інтернет є однією з можливих майданчиків для самовираження особистості. Фотографія ж є одним з головних інструментів самопрезентації користувача в Інтернет-реальності, особливо в соціальних мережах. Початок ХХ століття ознаменувався інтересом до фотографії і появи автопортрета, однак початок ХХІ століття, розвиток цифрових фотоапаратів, поява мобільних телефонів з вбудованими камерами - вивели автопортрет на новий рівень, надали особливого значення таким фотографіям. Головна особливість віртуальної самопрезентації - це можливість майже абсолютного управління враженням про себе. Основна функція аватара, або «іконки», особистої сторінки користувача в соціальній мережі - рекламна: звернути увагу інших користувачів на себе, ініціювати спілкування.

На основі аналізу сучасних досліджень селфі, ми прийшли до висновку, що для любителів селфі характерні нарцисизм, відсутність цілісності суб'єкта, зниження самооцінки. До надмірного захоплення селфі найбільше схильні люди або нарцисично відчуженні у своєму самоствердженні, або люди, які бажають виключно отримувати підтримку та

позитивну оцінку власного фото, намагаються догодити, заслужити похвалу оточуючих за допомогою селфі. В даному випадку селфі – ідеальна можливість для формування ідеології маніпуляцій сприйняттям інших людей. Ще однією із причин пристрасті до селфі, є комплекси сучасної людини і її невпевненість в собі. Страх бути самотнім, непопулярним, невизнаним, породжує прагнення рекламувати себе вдалим селфі. Бажання часто фотографувати себе може стати причиною нарцисизму – психічного розладу, який характеризується постійним самозамилюванням. Нарцисизм підживлюється постійною увагою, яке виражається в оцінках, лайках, коментарях в соціальних мережах. Чим більше позитивних оцінок, тим більше тішиться самолюбство «селфі-нарциса». Однак зростання кількості переглядів і лайків не може бути нескінченним, а, значить, самолюбство буде страждати від незадоволення і відсутність визнання з боку оточуючих.

На основі проведеного емпіричного дослідження, нами було виявлено, що найбільша кількість селфі робиться студентами, будні яких не насичені емоційними подіями та яскравими враженнями.

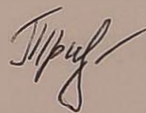
Порівняльний аналіз показав, що середні значення між Я- реальним та Я- ідеальним ідентичні. Низький рівень кіберкомунікативної залежності свідчить про те, що соціальні мережі не впливають на життя, і не є причиною проблем.

При аналізі результатів було виявлено, що в залежності від самооцінки та рівня кіберкомунікативної залежності, респонденти мають різне ставлення до селфі а саме, студенти з низькою та завищеною самооцінкою позитивно ставляться до селфі, але респонденти с заниженою самооцінкою мають середній та високий рівень кіберкомунікативної залежності, та для них важлива оцінка власних фотографій в соціальних мережах. Також було виявлено, що людям з низькою самооцінкою характерно негативне ставлення до власної зовнішності.

Таким чином, проведене емпіричне дослідження дозволяє зробити висновок, що між параметрами методики міжособистісних відносин Т.Лірі

та кіберкомунікативної залежності, значення коефіцієнту кореляції перевищує критичні значення, отже, можна говорити не просто про достовірну кореляцію, а про високо достовірну кореляцію. Значення коефіцієнта кореляції кіберкомунікативної залежності, які не мають взаємозв'язку ні з яким параметром методики діагностики С.А. Будасі, можна припустити, що самооцінка не впливає на рівень кіберкомунікативної залежності.

Також, на основі результатів можна сказати, що відношення до селфі зв'язане з самооцінкою, оскільки було встановлено, що люди з низькою самооцінкою часто роблять селфі та викладають їх в соціальні мережі з метою отримання підтримки та позитивної оцінки власного фото.

Список використаних літературних джерел

1. Антонова Ю. А., Аватар как элемент самопрезентации в социальной сети / Антонова Ю. А., Демина А.В. //Лингвокультурология// Р., 2012.- С. 14-15
2. Ануфриева К. В. Селфи як форма проявлення нарциссизма личности в современном глобальном обществе// Вестник ТвГУ. Серия "Философия"- Вып.2.- 2014.С.- 79-90.
3. Апасова В. Первенство автопортрета як интенция к самопознанию //Вестник Тюменского государственного университета. Вып 5.- 2008.- С. 268-273
4. Белвол О.В. /Природа социально-психологического феномена селфи: контент-анализ анкетирования //Историческая и социально-образовательная мысль// Белвол О.В., Демидов Д. Л. Цветкова Н.А// М.,Т.7 2015.-С.204-223
5. Белугина Е. В. Самооценка гендерно-возрастных та ролевых характеристик внешности в период середины жизни // Северо-кавказский психологический вестник, № 2, 2004. С. 105-111
6. Герасимова О. А., Влияние выраженности феминности-маскулинности на самооценку компонентов внешности на разных этапах жизненного пути/ Герасимова О. А., Лабунская А. //Северо-кавказский психологический вестник. № 2.2004.- С.131 – 137
7. Гончарова Є.Ю. Селфи как субкультура и новая форма зависимости: идентификация проблемы /Гончарова Є.Ю. , Сосин В. К., Чуев Ю.Ф. //Вопросы психологии.-2015, № 2 .-С.4-12
8. Горных А. Визуальная антропология: видеть себя другим / А.С.Горных // Антропологический форум. – 2007. – № 7. – С. 32-52.
9. Гринькова Е. А. Селфи - взгляд на историю культурного феномена // Современные научные исследования и инновации. 2015. № 1.-С.45-47.
10. Гурьянов П.А. Селфи: новый стиль жизни молодежи в информационном обществе// Международный журнал прикладных и фундаментальных исследований.-2016.-№5.- С. 948-950

- 11.Допира А. В., Дияконов Р. В. Пашукова Т. В., Исследования коммуникативно-характерологических тенденций (Т. Лири) / Диагностика межличностных отношений ДМО Лири/ Пашукова Т. В., Допира А. В., Дияконов Р. В.// Психологические исследования. М., 1996.-С.234
- 12.Жеурова Н. Н. Селфи как способ формирования нового типа мышления/ Жеурова Н. Н., Маслова Т. А., Смахтина М. В. // Научно-методический электронный журнал «Концепт». – 2016. – Т. 43. – С. 23-25.
- 13.Козлова Н. С. Социальная сеть «Instagram» як социально-психологическое явление // Молодой ученый. — 2014. — №16. — С. 387-390.
14. Кононенко О.И. Исследование особенностей активности пользователей интернета юношеского возраста / О.И.Кононенко, А.В. Кирьянова // Вестник Одесского национального университета. Психология. Том 17. Выпуск 4. 2012г. С. 73-85.
- 15.Конфедерат О. В. Модификации «Я» в экранном образе и проблема фотографического автопортрета // Вестник Челябинского государственного университета. Филология. Искусство. Вып. 72. № 36 (290). 2012.- С. 82– 88
- 16.Корчуганова В. П. Профессиональное развитие и поддержка педагогов, которые работают с детьми в группе риска. СПб.: ЛОИРО, 2006. –С. 172
- 17.Лабунская А. «Зримый человек» как социально-психологический феномен // Социальная психология и общество. № 1.-2010.- С.- 26-39.
- 18.Лабунская А., Типы преобразования внешнего вида как отражение направленности преобразовательной активности субъекта в социальном общении / Лабунская А., Наровская Я. Б. // Мир психологии. 2006. № 4. С. 96-104.
- 19.Ляляева С. С. Селфи: болезнь XXI века. Мир на пороге перемен: Социокультурный аспект.2015.-С. 267-270
- 20.Ляпкина Т. Ф. Вестник Российской христианской гуманитарной академии Выпуск № 2.2015.- с.293
- 21.Майерс Д. Социальная психология. Шестой изд.- СПб .: Питер, 2002.- С.223

- 22.Могилевская Р. В. Селфи: возвращение телесности в киберпространство // Молодой ученый. - 2016. - №15. - С. 573-576.
- 23.Могилевская Р.В. Социальные сети как актуальный способ самовыражения массового человека // Молодой ученый. - 2012. - №4. - С. 517-520.
- 24.Науширванова Р.Р., Психологические аспекты Селфи / Науширванова Р.Р., Ахмадеева // Современные научные исследования и инновации //. №12.- 2017.-С. 224
- 25.Одарущенко А. В. Селфи и его влияние на поведение подростков/ Сборник научных статей и материалов международной конференции «Цифровое общество как культурно-исторический контекст развития человека»// К.- 2016. - С. 295-297.
- 26.Погонцева Д. В. Самопрезентация в киберпространстве // Философские проблемы информационных технологий и киберпространства. - 2012. -№ 2 (4). - С. 66-72.
- 27.Погонцева Д. В., Селфи - как способ самопрезентации музыкантов и не музыкантов / Погонцева Д. В., Гринькова Е. А.// Психология, социология и педагогика. - 2014. - № 4.-С.34-37
- 28.Пчелкина Е. П. Индикаторы и последствия институционализации феномена селфи / Вестник Белгородского государственного национального исследовательского университета // 2015.-С. 153-157
- 29.Сандомирский М. // Новая социальная эпидемия: селфимания, экстремальные Селфи и селфицид // Психопатология и Аддиктивная медицина »№ 1.2015.-С.3-17.
- 30.Сативалдиева Б. «Селфи» - социальная эпидемия века // Молодой ученый. - 2015. - №13. - С. 697-700.
- 31.Собчик Л.М. Методы психологической диагностики / Диагностика межличностных отношений. Модифицированный вариант интерперсональной диагностики Т. Лири. Метод. Руководство // Вип.3.- М., 1990.-С.256-257.

- 32.Соколов Б. Реванш новоевропейского субъекта: Селфи Вестник СПбГУ. Сер. 17. Философия. Конфликтология. Культурология. Религиоведение. 2016. Вып.1.- С. 74
- 33.Сулайманова М. Р Клинико-психологическая оценка феномена селфи // Вестник КРСУ // 2016. т.16. № 7.-С. 106
- 34.Тончева А.В. Институт Государственного управления, права и инновационных технологий (ИГУПИТ) Интернет-журнал «Науковедение» №4. 2012.- С. 1-5
- 35.Трофимова А. П., Селфи - путь самовыражения или самоутраты? / Трофимова А. П., Дячковская // Юный ученый. - 2016. - №2. - С. 222-223.
- 36.Berlatsky N. Selfies are art // The Atlantic, 2013 .- p.321.
37. Carr Nicholas G. The Shallows: What the Internet is Doing to our Brains. W.W. Norton, 2010.- p.276.
- 38.Hood B. The Self Illusion: How the Social Brain Creates Identity. Oxford University Press, 2013.- p.368.
- 39.Ouellet J. Me, Myself and Why Searching for the Science of Selfie. Penguin Books, 2014.- p. 336.
- 40.Tompson K. Smarter Than You Think: How Technology Is Changing Our Minds for the Better. Penguin Press, 2013.- p.352.
- 41.Zlotnikov A. Five reasons of the popularity of selfie, 2015.-p.35-38.

Додаток А

Анкета

1. Прізвище Ім'я По батькові _____
2. Стать: м ж
3. Кількість повних років _____
4. Місце народження: Одеса обласний центр місто село
5. Яка Ви за рахунком дитина в родині? _____
6. Кількість дітей у сім'ї _____
7. Чи є у Вас брати або сестри? Та ні
8. Чи відвідували Ви дошкільні установи? Та ні
9. У якому віці Ви стали відвідувати дитячий сад? _____
10. Чи були в розлученні Ваші батьки? Та ні
11. Якщо так, то скільки Вам було років, коли вони розлучилися? _____
12. Чи можна Вашу батьківську сім'ю назвати конфліктною? Та ні
13. На кого Ви більше схожі? На батька _____ на матір
14. Якою була Ваша успішність в школі? _____
15. Як Ви оцінюєте свою зовнішність? _____
16. Назвіть свої сильні сторони _____
17. Чи є у Вас недоліки? _____
18. Ваше ставлення до "Селфі"? _____
19. Чи робили Ви коли-небудь "Селфі"? _____
20. Як часто Ви робите Селфі? _____
21. Викладаєте Ви свої фотографії в соціальні мережі?

22. Чи важлива для Вас оцінка іншими людьми Ваших фотографій або кількість "лайків" в соціальних мережах? _____
23. З якої причини Ви робите "Селфі"? _____